

John-Ole Nordskog

Deres ref.: Fallvilt-ID: 1326016

Vår ref.: 2025-04-31887/V351

Dato: 24.06.2026

Prøvesvar til innsendelse mottatt 30.10.2025

Art: Elg
Lokalitet: Skien kommune
Sjukdomshistorie:
Funnet død på jorde like ved gårdstun.

Obduksjonsrapport:

Vi mottok kadaveret av en elgkalv kvige som veide 67,7 kg. Den målte 148 cm fra mule til halerot og hadde brystomkrets på 96,5 cm. Kalven hadde tykk, brun pels. Dødsstivheten var til stede, og de kadaverøse forandringene var milde til moderate. Kalven var avmagret med fravær av fett rundt bukorganer, fettputen i kneet var gul og gelatinøs og fettvevet rundt hjertet var gelatinøst og mørkerødt. Beinmargen var rød og matt. Det var store mengder hjortelusfluer i pelsen, samt en del flått på hodet, i armhulene og lysken. Flere steder i pelsen var det inntørket puss, og på innsiden av begge lårene, i armhulene og på høyre side av brystkassen var det sirkulære hull i huden som målte omtrent 0.3 mm i dm. Her var det pussfylte lommer og blødninger i huden rundt. I underliggende underhud var det økt mengde vevsvæske (ødem). På innsiden av høyre lår var det også blødninger overflatisk i muskulaturen, samt ødem mellom musklene. Leddene var uten anmerkning. Nesehulen og svelget var normale. I luftrøret og bronkier var det hvitt skum, og i bronkieforgreiningene ble det funnet et par ormer. Ormene var omtrent 2-3 cm lange, tynne og hvite. I tillegg var det både hvite og mørkerøde, faste knuter i lungevevet, som målte opptil 0.5 cm i dm. De var uregelmessige i formen, ofte kantete. Munnhulen, spiserøret og mage-tarmkanalen var uten anmerkning. Vomma var fylt med et noe tørt, finfibret innhold som også hadde noe kvist, bjørkeblad og korn. Innholdet hadde pH 7. Det var tilsvarende finfibret innhold i nettmagen og bladmagen. Det fantes små mengder flytende, finfibret innhold i løpen. I tynntarmen vekslet innholdet mellom å være halvflytende og pastøst, og i fremre deler av tykktarmen var innholdet pastøst og mykt. Fra bakre del av tykktarmsspiralen til endetarmen var innholdet formet som normale perler. Milten form fremsto som normal, med en tørr snittflate og rød, matt farge. Leveren var noe lys (grålig) i fargen (mønstret grå, svakt), og med mildt forøkt tekstur. Nyrene var uten anmerkning.

Ved mikroskopundersøkelse av vevsprøver fra lungene fant vi diffust fortykkede alveolevegger (luftblærevegger) infiltrert med betydelige mengder mononukleære betennelsesceller og mild stuvning. Stedvis var det mer alvorlige forandringer. I beinmargen var det fravær av tydelige fylte fettceller, men normal arkitektur på rød substans. I leveren var arkitekturen normal, men hepatocytene virker diffust noe svulne med smådråpet vakuolisering (frostet glass). Stedvis var det rikelig med mononukleære betennelsesceller og/eller umodne nøytrofile granulocytter i sinusoidene. Det er også små antall sporadiske enkeltcellenekroser. Milten dominert av lymfocytter med relativt små områder med rød pulpa. Lymfoid hyperplasi? Undersøkelse av tolv snitt fra hjernen avdekket ingen sykdomsforandringer i dette organet.

Ved bakteriologisk dyrking fra svaber fra lungene og milten ble det ikke påvist bakterier.

Ved parasittologisk undersøkelse av avføringen (McMaster og Baerman) ble det påvist 60 rundorm-egg per gram av strongylidetype, egg av *Nematodirus* (ikke *N. battus*) og egg fra bendelorm (*Moniezia* sp.), men ikke lungeorm. Avføringen ble også undersøkt for *Cryptosporidium* og *Giardia*, men disse encellede parasittene ble ikke påvist. Ved undersøkelse av løpeinnhold ble det regnet ut at det var omkring 960 trichostrongylider (rundorm) i

Opplysninger om usikkerhet i kvantitative resultater kan fås ved å ta kontakt med laboratoriet. Resultatene gjelder kun for prøvene i svaret og for prøvene slik de ble mottatt. Svaret må ikke gjengis i utdrag uten skriftlig godkjenning.

løpeinnholdet. Dette var *Ostertagia antipini*, *Spiculoptera alces*, *Ostertagia kolchida*, *S. spiculoptera*. Rundormene som ble sett i luftrøret, var av familien *Dictyocaulus*, sannsynligvis elgens store lungeorm.

Diagnoser:

Forandringer forenlig med avmagring

Kommentar:

Denne kalven har med andre ord dødd av sult. Vi har imidlertid ikke grunnlag for å sikkert fastslå hvorfor den sultet. Vi klarte ikke å påvise noen infeksjon som skulle medføre at den var svekket, og parasitnivåene er ikke så høye at de burde være utslagsgivende. Om den har hatt mye flått og hjortelusfluer over lang tid, kan dette tenkes å påvirke almentilstanden og medføre tap av energi og proteiner, men vi vet jo ikke hvordan belastningen har vært tidligere i kalvens liv. Vominnholdet er atypisk og burde hatt lavere pH og mer friskt og grovfordelt fôr. Dette kan imidlertid skyldes at kalven har vært avkrefte og spist dårlig i den siste tiden før den døde. Om kalven var morløs, kan det forklare bildet. Kalven inngår i prosjektet Elgkalven Trampe, og vi vil bruke prøver fra dette dyret til å forske videre på årsakene til lav tilvekst og høy dødelighet hos elgkalv.

Med hilsen

Elise Friis Kvigstad
veterinær, PhD (i permisjon)
E-post: elise.friis.kvigstad@vetinst.no

Bjørnar Ytrehus
veterinær, dr.med.vet, spesialist i vilthelse

DETTE DOKUMENTET ER ELEKTRONISK GODKJENT

Opplysninger om usikkerhet i kvantitative resultater kan fås ved å ta kontakt med laboratoriet. Resultatene gjelder kun for prøvene i svaret og for prøvene slik de ble mottatt. Svaret må ikke gjengis i utdrag uten skriftlig godkjenning.